

Letnik 1918.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLVIII. — Izdan in razposlan 20. dne marca 1918.

Vsebina: (Št. 100—102.) 100. Ukaz o ustanovitvi gospodarskega odbora konsumnih zadrug. — 101. Ukaz, s katerim se ustanavlja gospodarski odbor za porečno plovstvo. — 102. Ukaz o naredbah za zagotovitev porabljanja krme in paše.

100.

**Ukaz trgovskega ministra v po-
razumu z udeleženi ministri
in z uradom za prehranjevanje
ljudi z dne 14. marca 1918. l.**

**o ustanovitvi gospodarskega odbora konsumnih
zadrug.**

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l.
(drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Organizacija porabnikov.

Za zastopanje interesov organizovanih po-
rabnikov se ustanavlja gospodarski odbor kon-
sumnih zadrug.

Gospodarski odbor konsumnih zadrug zastopa
naslednje združbe:

1. tiste na podstavi zakona z dne 9. aprila
1873. l. (drž. zak. št. 70) ustanovljene pridobitne
in gospodarske zadruge porabnikov, ki služijo po
svojih pravilih skupnemu dobivanju živil, oblačil
in gospodinjskih reči, brez ozira na to, ali se to
delovanje po pravilih omejuje na ude ali ne

(konsumna društva, hranilna in konsumna
društva),

2. na podstavi cesarskega patenta z dne
26. novembra 1852. l. (drž. zak. št. 253) usta-
novljena društva, ki služijo enakim ali sličnim
namenom kakor v sprednji točki omenjene pri-
dobitne in gospodarske zadruge,

3. zavode (obrate, skladišča, zaloge), ki so
jih ustanovila državna ali avtonomna oblastva
(uradi), nadalje c. kr. državne železnice ali za-
sebne železnice in ki služijo skupnemu nabavljanju
živil, oblačil, gospodinjskih reči in dr.,

4. zveze, ki so jih ustanovile take v točki 1,
2 in 3 imenovane združbe ali zavodi za skupno
nakupovanje (na debelo) in dobivanje blaga ali
skupno lastno pridelovanje ali skupno nabavo
kredita, bodisi da so te zveze pridobitne in
gospodarske zadruge ali družbe državlanskega ali
trgovinskega prava,

5. zveze takih združb, ki imajo pravico pre-
gledovanja po zakonu z dne 10. junija 1903. l.
(drž. zak. št. 133), vseeno, ali so zadruge ali društva
v zmislu zakona z dne 15. novembra 1867. l.
(drž. zak. št. 134), ako imajo namen varovati
interese njim pripadajočih združb.

Določila tega ukaza se uporabljajo na združbe
in zavode, navedene pod 1—5, tudi tedaj, ako
zasledujejo omenjene namene sicer ne izključno,
pač pa pretežno.

I. Gospodarski odbor konsumnih zadrug.**§ 2.****Namen gospodarskega odbora.**

Gospodarskemu odboru konsumnih zadrug je naloženo:

1. Zastopati in pospeševati interese organizovanih porabnikov, razširjati gospodinjstvo znanje in poučevati prebivalstvo o pomenu in dalekosežnosti oblastvenih odredb, ki se tičejo javne službe za prehranjevanje;

2. podajati mnenja in staviti predloge ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, kolikor se tičejo interesov porabnikov;

3. izvrševati oblastvene odredbe, ki se raztezajo na te stvari, kolikor izroči trgovinski minister ali urad za prehranjevanje ljudi to gospodarskemu odboru;

4. staviti predloge gledé združevanja in organizacije v § 1 imenovanih združb v strokovne in teritorijalne zveze in odbore ter izvrševati dotična organizacijska dela po zaukazih, ki jih je ukrenil trgovinski minister ali urad za prehranjevanje ljudi.

§ 3.**Sestava gospodarskega odbora.**

Gospodarski odbor je sestavljen iz 50 udov največ; imenuje jih do vsakočasnega preklica trgovinski minister in svoje posle opravljajo kakor častno službo.

Gospodarski odbor konsumnih zadrug je juristična oseba, ima svoj sedež na Dunaju in na zunaj ga zastopa njegovo načelstvo. V imenu gospodarskega odbora podpisuje pravnomočno predsednik ali eden njegovih namestnikov.

§ 4.**Načelstvo gospodarskega odbora.**

Načelstvo gospodarskega odbora je sestavljeno iz predsednika, treh njegovih namestnikov in iz dvanajst nadaljnjih udov največ. Ude načelstva imenuje trgovinski minister izmed udov gospodarskega odbora do vsakočasnega preklica in svoje posle opravljajo kakor častno službo.

Načelstvo zastopa gospodarski odbor na zunaj in vodi vsa opravila, zlasti tudi kake razprave s strokovnimi in teritorijalnimi zvezami in odbori, ustanovljenimi v zmislu tega ukaza, nadalje z organizacijami vojnega in prehodnega gospodarstva, ki pridejo v poštev. Njemu je naloženo, da odločuje v vseh stvareh, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa gospodarski odbor (§ 6).

Dano mu je na voljo privzemati na svoje seje izvedene ude gospodarskega odbora ter zastopnike strokovnih in teritorijalnih zvez in odborov s posvetovalnim glasom.

Načelstvo mora tekoče poročati gospodarskemu odboru o svojem delovanju.

Načelstvo je dolžno polagati račun in mora predložiti gospodarskemu odboru računski sklep, da ga preskusi in odobri.

Predsednik, ako je zadržan, njegov namestnik sklicuje seje gospodarskega odbora in načelstva in predseduje v njih.

Načelstvo nastavlja uradnike in pomožne moči, uredi poslovanje in odredi v posameznih vprašanjih, da se morda pozovejo izvedenci.

§ 5.**Poslovni red načelstva.**

Načelstvo se zbira na seje po potrebi. Udje načelstva ter vladni komisarji (§ 9) se vabijo na seje pisмено ali brzojavno.

Načelstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako zahteva to vladni komisar ali najmanj šest udov načelstva z navedbo razpravnih predmetov.

Načelstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako je navzočih najmanj šest udov; načelstvo sklepa z navadno večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, se proglasi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisarji ne glasujejo.

§ 6.**Oblasti gospodarskega odbora.**

Gospodarskemu odboru je pridržano:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, označenimi v § 2,

- b) nadzorovati upravo blagajnice in podajanje računov ter sklepati o zalaganju stroškov poslovanja gospodarskega odbora,
- c) staviti predloge o ustanovitvi strokovnih ali teritorialnih zvez in odborov,
- d) postavljati pododbore, da se poprej posvetujejo o določenih vprašanjih,
- e) posvetovati se in sklepati o vseh drugih stvareh, ki mu jih predloži načelstvo ali eden vladnih komisarjev.

Sklepi gospodarskega odbora so obvezni za načelstvo.

§ 7.

Poslovni red gospodarskega odbora.

Gospodarski odbor se zbira po potrebi.

Na zahtevanje enega vladnih komisarjev ali na pismeni predlog najmanj dvajset odbornikov gospodarskega odbora konsumnih zadrug je sklicati odborovo sejo v štirinajstih dneh. Na seje se vabi pisмено ali brzojavno. Na seje se morejo privzemati na odredbo predsednika ali enega vladnih komisarjev zastopniki strokovnih in teritorialnih zvez in odborov (§ 11) s posvetovalnim glasom. Gospodarski odbor je sklepčen, ako je navzočih najmanj pet udov načelstva in dvajset udov. Sklepa se z večino glasov. Predsednik glasuje tudi; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas. Vladni komisarji ne glasujejo.

Udje gospodarskega odbora imajo vsakčas pravico staviti načelstvu predloge, o katerih mora sklepati čim prej.

Posvetovanje in sklepanje o posameznih predmetih mora ostati tajno, ako se to sklene ali ako to zahteva eden vladnih komisarjev.

§ 8.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev gospodarskega odbora.

Vsi udje načelstva in gospodarskega odbora ter vse osebe, ki se udeležujejo poslovanja, si morajo prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci gospodarskega odbora so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene gospodarskega odbora ali se tiče opravičnih razmer posameznih oseb, in morajo to pisмено obljubiti.

Dolžnost načelstva je skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo gospodarskemu odboru. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih v § 1 imenovane združbe podale pisarnici gospodarskega odbora, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove eden vladnih komisarjev ali ako je načelstvo storilo na to mereč sklep.

§ 9.

Državno nadzorstvo.

Gospodarski odbor je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujeta dva vladna komisarja, katerih enega imenuje trgovinski minister, enega pa urad za prehranjevanje ljudi.

Vladna komisarja je vabiti na vse seje in pravico imata vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Pravico imata nadalje odložiti izvršitev sklepov in odredb gospodarskega odbora ali njegovega načelstva dotlej, da odloči končno veljavno trgovinski minister, oziroma urad za prehranjevanje ljudi.

Vladna komisarja imata pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise in zahtevati vsa pojasnila, ki se jima zdé potrebna.

§ 10.

Dolžnosti v § 1 imenovanih združb.

V vseh primerih, v katerih izroči trgovinski minister ali urad za prehranjevanje ljudi po § 2 gospodarskemu odboru izvršitev določenih odredb, morajo v § 1 in v § 11 imenovane združbe in zavodi ter organi, ki so po pravilih poklicani za njih vodstvo in nadzorovanje, ustrezati odredbam, ki jih je ukrenil gospodarski odbor, dajati vsa potrebna pojasnila za pripravljanje in izvrševanje njegovih odredb in opustiti vse, kar bi moglo oteževati ali ovirati izpolnjevanje nalog gospodarskega odbora.

II. Strokovne in teritorijalne zveze in odbori.

§ 11.

Za zastopanje interesov posebnih skupin porabnikov ali interesov porabljanja v posameznih ozemljih države more trgovinski minister zaukazati ustanovitev strokovnih in teritorijalnih zvez ali odborov.

V strokovnih zvezah se združujejo združbe, ki služijo interesom določenih poklicnih skupin, v teritorijalnih zvezah združbe, ki pripadajo določenemu industrijskemu okrožju ali kronovini.

Tem strokovnim in teritorijalnim zvezam gre značaj prisilnih zvez.

Namesto take zveze more trgovinski minister postaviti tudi odbor iz združb dotične stroke ali okoliša, ki pridejo v poštev.

§ 12.

Nameni strokovnih in teritorijalnih zvez in odborov.

Zvezam in odborom je naloženo:

- a) Podajati mnenja in staviti predloge, ki se tičejo interesov posebnih skupin ali okolišev združbe, ter izvrševati odredbe, nanašajoče se na te stvari, kolikor izroči trgovinski minister ali urad za prehranjevanje ljudi to zvezi ali odboru; pri tem morajo zveze ali odbori ravnati v porazumu z gospodarskim odborom konsumnih zadrug;
- b) sodelovati na tistih naredbah, ki jih ukrenejo organizacije vojnega in prehodnega gospodarstva gledé dobivanja in razpečavanja živil, oblačil in gospodinjskih reči.

§ 13.

Poslovanje strokovnih in teritorijalnih zvez in odborov.

Poslovanje posameznih zvez in odborov uravnavajo pravila, ki jih izda trgovinski minister, zaslišavši gospodarski odbor konsumnih zadrug.

Trgovinski minister ter urad za prehranjevanje ljudi more zaukazati, da je posamezne ali vse sklepe zveze ali odbora, preden se izvrše,

naznanjati načelstvu gospodarskega odbora konsumnih zadrug. Ako smatra načelstvo gospodarskega odbora, da so ti sklepi nezdružljivi z interesi posameznih skupin porabnikov, mora v skupnem posvetovanju z dotično zvezo ali odborom razjasniti obstoječe pomisleke in poskusiti zedinjenje; ako se to ne posreči, mora načelstvo gospodarskega odbora sklep zveze ali odbora s svojimi pripornjami predložiti trgovinskemu ministru oziroma uradu za prehranjevanje ljudi v odločbo.

III. Skupna določila.

§ 14.

Kazni.

Prestopke tega ukaza ter zaukazov, ki jih je izdal na njegovi podstavi trgovinski minister ali urad za prehranjevanje ljudi, kaznuje, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen, politično oblastvo prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 K ali z zaporom do dveh mesecev. Te kazni se morejo nalagati tudi druga poleg druge.

§ 15.

Razpust gospodarskega odbora ter teritorijalnih in strokovnih zvez in odborov.

Gospodarski odbor konsumnih zadrug ter posamezne strokovne ali teritorijalne zveze in odbori se razpusté z odredbo trgovinskega ministra, zaslišavši gospodarski odbor — ako se razpusti zveza ali odbor, zaslišavši tudi njo ali njega.

§ 16.

Porazumne odredbe.

V tem ukazu določene odredbe trgovinskega ministra in urada za prehranjevanje ljudi se ukrepajo v medsebojnem porazumu.

§ 17.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Seidler s. r.

Toggenburg s. r.

Banhans s. r.

Schauer s. r.

Wieser s. r.

101.

Ukaz trgovinskega ministra z dne 18. marca 1918. l.,

s katerim se ustanavlja gospodarski odbor za porečno plovstvo.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

Gospodarski odbor za porečno plovstvo.

Za zastopanje posebnih interesov porečnega plovstva se ustanavlja „gospodarski odbor za porečno plovstvo“. Ta gospodarski odbor ima svoj sedež na Dunaju.

§ 2.

Namen gospodarskega odbora.

Gospodarskemu odboru za porečno plovstvo je naloženo:

- a) podajati mnenja in staviti predloge v stvareh, ki se tičejo porečnega plovstva,
- b) sodelovati na naredbah vojnega in prehodnega gospodarstva, ki se nanašajo na porečno plovstvo, ter izvrševati take odredbe, kolikor izroči trgovinski minister to odboru;

§ 3.

Sestava gospodarskega odbora.

Gospodarski odbor za porečno plovstvo je sestavljen iz 15 udov največ, ki jih do preklica imenuje trgovinski minister izmed ljudi, ki se pečajo s porečnim plovstvom, in takih oseb, ki pripadajo vodstvu porečnih plovstvenih podjetij; ali po poklicu zastopajo interese takih podjetij; svoje posle opravljajo kakor častno službo.

§ 4.

Pravno svojstvo gospodarskega odbora.

Gospodarski odbor za porečno plovstvo je juristična oseba in na zunaj ga zastopa načelstvo. V imenu načelstva podpisuje predsednik ali, ako je zadržan, njegov namestnik.

§ 5.

Načelstvo gospodarskega odbora.

Načelstvo gospodarskega odbora za porečno plovstvo je sestavljeno iz predsednika, njegovega namestnika in dveh nadaljnjih udov največ.

Ude načelstva imenuje trgovinski minister izmed odbornikov do vsakočasnega preklica in svoj posel opravljajo kakor častno službo.

Načelstvo zastopa odbor na zunaj in vodi opravila, zlasti tudi kake razprave z drugimi organizacijami vojnega in prehodnega gospodarstva.

Njemu je naloženo, da odločuje v vseh stvareh, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa odbor (§ 7).

Načelstvu je dano na voljo privzemati na svoje seje izvedene odbornike ali druge strokovnjake za posvetovalce.

Načelstvo mora tekoče poročati odboru o svojem delovanju, je dolžno polagati račun in mora vsako leto predložiti odboru računski sklep, da ga preskusi in odobri.

Predsednik sklicuje seje načelstva in odbora in predseduje v njih.

Načelstvo nastavlja uradnike in pomožne moči in uredi poslovanje.

§ 6.

Poslovanje načelstva.

Načelstvo se zbira na seje po potrebi.

Udje načelstva ter vladni komisar (§ 10) se vabijo na seje pisмено ali brzojavno.

Načelstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako zahteva to vladni komisar ali najmanj dva uda načelstva z navedbo razpravnih predmetov.

Načelstvo je sklepčno brez ozira na število navzočih, ako so bili povabljeni vsi udje in vladni komisar; načelstvo sklepa z večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, se proglasi za sklep tistó mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisar ne glasuje.

§ 7.

Občni zbor gospodarskega odbora.

Občnemu zboru gospodarskega odbora je naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) nadzorovati upravo blagajnice in podajanje računov ter sklepati o zalaganju stroškov odborovega poslovanja;
- c) postavljati pododbore, da se poprej posvetujejo o določnih vprašanjih;
- d) posvetovati se in sklepati o vseh drugih stvareh, ki mu jih preodkazuje načelstvo ali vladni komisar.

Odborovi sklepi so obvezani za načelstvo.

§ 8.

Poslovni red gospodarskega odbora.

Odbor se zbira po potrebi. Na zahtevanje vladnega komisarja ali na pismeni predlog najmanj šest odbornikov je sklicati sejo v 14 dneh.

Odborniki ter vladni komisar se vabijo na sejo pismeno ali brzojavno.

Na seje se morejo privzemati na odredbo predsednika ali vladnega komisarja izvedenci s posvetovalnim glasom.

Odbor je sklepčen, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisar in navzoči najmanj štirje odborniki. Predsednik glasuje tudi; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas. Vladni komisar ne glasuje.

Odborniki imajo vsakčas pravico staviti načelstvu predloge, o katerih mora sklepati čim prej. Posvetovanje in sklepanje mora ostati tajno, ako se to sklone ali ako to zahteva vladni komisar.

§ 9.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev gospodarskega odbora.

Vsi udje načelstva in odbora ter vse osebe, ki se udeležujejo poslovanja, si morejo prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci odbora so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedó v

tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene odbora ali se tiče opravičnih razmer posameznih oseb ali podjetij in morajo to pismeno obljubiti.

Dolžnost načelstva je skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo odboru.

Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih interese podali pisarnici, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove vladni komisar ali ako je načelstvo storilo na to mereč sklep.

§ 10.

Državno nadzorstvo.

Gospodarski odbor za porečno plovstvo je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršuje vladni komisar, ki ga je imenoval trgovinski minister.

Vladnega komisarja je vabiti na vse seje in pravico ima vsakčas povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati. Pravico ima tudi odložiti izvršitev sklepov in odredb odbora in njegovega načelstva dotlej, da odloči trgovinski minister končno veljavno.

Vladni komisar ima pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise in zahtevati vsa pojasnila, ki se mu zdé potrebna.

§ 11.

Kazni.

Prestopke tega ukaza ter odredb, ki jih je izdal trgovinski minister na njegovi podstavi, kaznuje politično oblastvo prve stopnje z denarnimi kaznami do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako se dejanje ne kaznuje strožje.

§ 12.

Razpust gospodarskega odbora.

Gospodarski odbor za porečno plovstvo razpusti trgovinski minister.

§ 13.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

102.**Ukaz poljedelskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 18. marca 1918. l.****o naredbah za zagotovitev porabljanja krme in paše.**

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje nastopno:

§ 1.

Vsak zemljiški lastnik je dolžen vse svoje travnike, pašnike in planine pripraviti tako, da služijo pridobivanju krme ali da se pase na njih kmetijska koristna živina.

Politično okrajno oblastvo more na predlog komisije za pridelke iz tehtnih gospodarskih razlogov dovoljevati izjeme od te dolžnosti.

§ 2.

Ako je nevarnost, da se travniki, pašniki in planine ne porabijo pravočasno za dobivanje krme ali ne popasejo pravočasno, ali ako se je treba bati, da se ne morejo opraviti potrebna pripravljala dela za to, ker je posestnik ali obdelovalec pozvan na vojaško službovanje, ali zaradi drugih ovir, ki jih je povzročila vojna, mora najprej komisija za pridelke v svojem področju skrbeti za primerno pomoč s svetovanjem, z odkazom delovnih moči in kmetijskih obratnih pomočkov ter, kakor se zdi drugače pripravno.

Ako se pravočasna izvršitev za vzdrževanje travnikov, pašnikov in planin potrebnih del ne more zagotoviti kljub tem naredbam, je naloženo občini, da jih oskrbi, ako ni politično okrajno oblastvo po § 1, odstavek 2, dovolilo izjeme.

Občina ima pravico zahtevati iz donosa travnikov, pašnikov in planin povračilo dejanskih stroškov, ki so ji s tem nastali.

§ 3.

Komisija za pridelke mora predložiti občini vsako leto do 20. dne aprila seznamek vseh v občinskem okolišu ležečih travnikov, pašnikov in

planin, ki se kljub njihovi pripravnosti najbrže ne bodo ali ne bodo zadostno porabljali za pridobivanje krme ali pašo kmetijske koristne živine, z natančno navedbo velikosti posameznih zemljišč.

Hkratu je navesti, ali je v občini res pomanjkanje krme in pašniških zemljišč.

Občina mora ta seznamek preskusiti in, ako treba, dopolniti in najdalje do 25. dne aprila predložiti političnemu okrajnemu oblastvu.

Ob tem povodu mora občina izjaviti, ali in katera v zgoraj navedenem seznamu izkazanih zemljišč hoče zahtevati za sebe ali svoje občinarje za dobivanje krme ali za pašo.

Politično okrajno oblastvo mora po prejemu tega seznamka nemudoma pozvati lastnike prej omenjenih zemljišč, naj najdalje do časa, ki ga določi po razmerah dotičnih krajev, dokažejo, da so sami že zadosti ukrenili, da se zagotovi pridobivanje krme ali paša za kmetijsko koristno živino, oboje v polni v kraju običajni izmeri, bodisi v lastnem obratu ali s tem, da se prepusté ti užitki drugim.

Ako se ta dokaz ne poda v določenem roku, more politično okrajno oblastvo vsa ne popolnoma izkoriščena zemljišča za krmo in za dejansko potrebo potrebne površine pašnikov in planin prepustiti za pridobivanje krme ali za pašo za tekoče gospodarsko leto občini, v kateri so zemljišča, kaki drugi občini, večjim obrtnim ali industrijskim obratom in zavodom ter drugim fizičnim ali jurističnim osebam, ki potrebujejo za svojo živino zemljišč za krmo ali pašo, oziraje se na njihovo lego in na njihovo potrebo.

§ 4.

V ostalem je na travnike, pašnike in planine zmislu primerno uporabljati določila §§ 5—38 in 40—42 ministrstvenega ukaza z 31. januarja 1918. l. (drž. zak. št. 37) o privzemanju kmetijskih zemljišč za napravo Schreberskih in vojnih vrtov za zelenjavo, o pravnih razmerah gledé zemljišč, ki so jih občine prevzele za nasad ali jih prepustile tretjim osebam v obdelovanje, o komisijah za pridelke, o priskrbi kmetijskih delovnih moči in obratnih pomočkov, o dolžnosti izdelovalcev in kupčevalcev prepuščati kmetijske stroje, o zakupovalčevi predkupni pravici na zakupnikove kmetijske obratne pomočke, o kmetijskih pridanih svetih, o oblastvih in postopanju z naslednjimi dopolnili in izpremembami.

§ 5.

Obdelujúc odkazana zemljišča, ima rabnik razen pravic, ki mu gredó po § 7 prej navedenega ministrstvenega ukaza, tudi pravico uporabljati obstoječe poti in, ako je treba, narediti nove ter ukreniti vse, kar je potrebno, da se zagotovi uživanje, zlasti narediti ograje, napajališča, stanišča in enake navadne naprave.

Ko neha užitek, mora rabnik odkazana mu zemljišča na lastnikovo zahtevanje brez odloga postaviti v njihov prejšnji stan, ako to ni združeno z nerazmernimi stroški in ako za lastnika nima občutne škode za posledico, če se pusté naprave, ki jih je naredil rabnik.

Ako se stranki ne zedinita o tem, odloči končnoveljavno politično okrajno oblastvo.

§ 6.

Na denarju do 5000 K ali z zaporom do 2 mesecev se kazuje, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen:

- a) Kdor podaja neresnične navedbe, da bi dosegel oblastveni izrek nedopustnosti, da bi se pridobivala krma ali da bi se paslo na travniku, pašniku ali planini, ali da bi se neopra-

vičeno časno omejilo pridobivanje krme ali paša.

- b) Zemljiški lastnik, ki je sicer začel pridobivati krmo ali pasti na travniku, pašniku ali planini, nadaljnjo rabo pa opusti po svoji krivdi.
- c) Tretje osebe, ki so prevzele, da pridobivajo krmo ali pasejo na travniku, pašniku ali planini, in to rabo opusté po svoji krivdi.
- d) Kdor sicer ne sluša predpisov tega ukaza ali na njegovi podstavi izdanih oblastvenih odredb ali ravna zoper nje.

Kazensko postopanje gre političnim oblastvom.

§ 7.

Predpisi, veljajoči na podstavi tega ukaza za lastnika zemljišča, se zmislu primerno uporabljajo tudi na zakupnika, uživalca in druge upravičence za uživanje.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč 20. dne marca 1918. l.

Silva-Tarouca s. r.